

Tax shift :: Een regering voor de 1% die ons zwaar bedriegt...

Datum : augustus 2015

Auteur : Benjamin Pestieau (benjamin.pestieau@ptb.be)

Inleiding

In juli heeft de regering Michel - De Wever een overeenkomst bereikt over een aantal ontwerpbesluiten die ze er als voldongen feiten wilde doorkrijgen: de tax shift die de werknemers doet betalen voor zichzelf en voor de miljonnairs, drastische bezuinigingen in de sociale uitgaven,...

Door dit opnieuw als voldongen feiten voor te stellen wil de regering ook vooruitgang boeken in nieuwe dossiers: het verlagen van de pensioenen (onder andere door een puntensysteem in te voeren), een herziening van de wet van 1996, een aanval op het stakingsrecht (door de minimale dienstverlening), enz.

In dit document behandelt de studiedienst de ontwerpbesluiten van de regering Michel - De Wever. Er wordt ingegaan op de details. Vervolgens wordt er een analyse van gemaakt en tot besluit volgt een actualisering van de vorige studie over de tax shift. Daarin wordt het ware karakter van de tax shift blootgelegd: asociaal en contraproductief. De tax shift zal geen bijkomende banen scheppen, zal een kleine minderheid rijker maken en zal sociaal gezien bijzonder onrechtvaardig zijn.

Samenvatting van de maatregelen genomen door de regering Michel - De Wever in juli 2015

Op 23 juli heeft de regering twee beslissingen genomen:

- a) de begrotingscontrole 2015
- b) de tax shift.

Op 29 juli sloot minister voor Energie, Marie-Christine Marghem, een bijzonder voordelig principe-akkoord voor Electrabel over het langer openhouden van de kerncentrales.

Begrotingscontrole

De begrotingscontrole heeft een structurele budgettaire inspanning van 1.561 miljard vastgelegd voor 2016. Meer dan de helft van die inspanning wordt gefinancierd door te snoeien in de sociale uitgaven. Dat is zowat de belangrijkste informatie uit het budgettaire conclaaf. De gepensioneerden, de bruggepensioneerden, de zieken (die zullen gecontroleerd worden, slechter betaald en weer aan het werk gezet) en de ziekenfondsen moeten zwaar inleveren. Aan zowat alle 'sociale' luiken van het budget wordt geraakt. En dat is nog niet alles want voor 2017 en 2018 wordt er voor om en bij het miljard bijkomende besparingen in de sociale uitgaven aangekondigd.

Tax shift

De tax shift bedraagt geen 7,2 miljard zoals aangekondigd maar 3.685 miljard. De rest zijn maatregelen die reeds eerder werden aangekondigd of maatregelen die met een tax shift niets te maken hebben.

Die 3.685 miljard bestaan uit 50% (meer dan 2 miljard) nieuwe cadeaus aan de bedrijven bovenop de loonstop, de indexsprong, voorgaande verminderingen van de sociale bijdrage, de nieuwe flexibiliteitsmaatregelen, de notionele interesten...

De werknemers die tussen de 2.000 en 2.400 euro bruto verdienen zouden misschien (want het gaat hier om beloftes) – tegen 2018 – 41 euro per maand meer verdienen. Deze verhoging zal volledig gefinancierd worden - via een hoop nieuwe belastingen op de consumptie - door henzelf en de andere loontrekkenden die niet van deze loonsverhoging kunnen genieten. In het Frans noemt men dat: "Ce que l'on te donne d'une main on le reprend de l'autre". In het Nederlands een 'vestzak-broekzak' operatie.

Het klein kapitaal zal zijn bijdrage moeten leveren via nieuwe belastingen. Het kleine kapitaal, opzijgezet door jarenlang werken, zal zwaarder belast worden. De belasting op het inkomen uit volksleningen bijvoorbeeld, die nu al weinig opbrengen, worden voortaan belast aan 27% in plaats van 15%.

De verwachte tax shift die er niet kwam

Het groot kapitaal of anders gezegd, de financiële elite van grote miljonairs blijft door de tax shift volledig gespaard.

Geen enkele maatregel werd genomen tegen de grote nucleaire industrie (Electrabel in het bijzonder). In tegendeel, het principeakkoord van 29 juli tussen de minister van Energie en Electrabel is bijzonder voordelig voor de nucleaire reuzen. Resultaat? Een drastische verlaging

met 72% van de nucleaire taks in 2016!

Anderzijds wordt de individuele verbruiker zwaar belast (btw op elektriciteit, accijnzen, diesel,...) en tegelijkertijd wordt het aanbod van de NMBS teruggeschoefd. Geenszins een ecologische tax shift dus.

De regering wil de maatregelen progressief doorvoeren vanaf 2016. De aanvang van het sociale werkjaar en het sociaal verzet zullen dus bepalend zijn als we de regering willen doen terugkomen op deze maatregelen. Bepalend ook om eveneens de nog geplande maatregelen voor oktober-november tegen te houden (vooral in het dossier pensioenen en openbare diensten).

Details van de budgettaire tabellen

Budgettaire controle

De ambtenaren van het monitoringcomité schatten dat de regering nog een structurele inspanning van 1,7 miljard zal moeten doen tegen 2016 om in overeenstemming te zijn met het Europese budgettaire traject. Er wordt begonnen met 978 miljoen in 2015 daarbij komt 782 miljoen in 2016. In 2017 zal daar nog 2 miljard moeten bijkomen en in 2018 1,3 miljard. In totaal een inspanning met een vast karakter van 5 miljard vanaf 2018.

Dankzij 'technische' correcties¹ brengt de regering de vaste inspanning terug op 1.356 miljard voor 2016 (570 miljoen in 2015 en 786 bijkomende miljoenen in 2016) en 4,6 miljard voor 2018. De regering nam maatregelen voor 1.561 miljard en denkt hiermee 205 miljoen "voorsprong" te hebben op het budgettaire traject. De voorziene maatregelen zouden moeten toelaten 3,6 miljard te bezuinigen tegen 2018. Er ontbreekt dus nog 1 miljard dat de regering denkt te vinden in 2017 en 2018.

De cijfers in onderstaande tabel geven de terugkerende inspanningen weer (dus zonder de 'one shot' maatregelen). Dat betekent dat indien voor een bepaalde lijn 100 miljoen bezuinigingen in 2015 en 100 miljoen bezuinigingen in 2016 worden voorzien, voor die lijn in 2016 het vaste budget 200 miljoen moet besparen.

Budgettaire controle van 23 juli 2015	2015	2016	2015-2016	In %
Vermindering van de uitgaven (*)	352	579	931	59,6
Nieuwe inkomsten (**)	63	268	330	21,1
Andere (***)	0	300	300	19,2
Totaal	415	1.147	1.561	100
(*) Details van de vermindering in de uitgaven				
Besparingen in de sociale uitgaven (1)	302	479	781	50
Intrestlasten		50	50	3,2
Versterkte budgettaire voorzichtigheid (vermindering van de staatsuitgaven)	50	50	100	6,4
(**) Details van de nieuwe inkomsten				
Kaaimantaks		80	80 (2)	5,1
Btw op elektriciteit onrechtmatig gebruikt (3)	63	188	250	
EBA		0	0 (4)	
(***) Andere				
'Terugverdien-effect'		300	300 (5)	
Totaal	415	1.147	1.561	100
One-shot (boete distributie)	174			

¹ Het is nog niet duidelijk hoe die technische correcties worden berekend.

Besparingen in de sociale uitgaven

(1) Het nieuws werd niet vermeld op de persconferentie van de regering: 50% van de budgettaire inspanningen op het conclaaf beslist betreft bezuinigingen in de sociale uitgaven. Dat staat mijlenver af van het geruststellende discours van CD&V die beweerde dat er aan de sociale zekerheid niet meer zou geraakt worden.

	2015	2016	2015-2016	2017	2018	2015-2018
Andere maatregelen betreffende de sociale zekerheid in het kader van het regeringsakkoord		100	100	250	350	700
Berekening uitkeringen RVA en RIZIV op basis van loon laatste 12 maanden	27	39	66	34	20	120
Reïntegratie arbeidsongeschiktheid + verstrenging van de voorwaarden	25	31	56	58	41	155
Verhoging bijdragetoeslag SWT		20	20			20
Activering SWT		9	9	9	9	27
Degressiviteit van de werkloosheid een jaar vervroegd (22->25 jaar)		57	57			57
Maximaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid	8	17	25			25
Verhogen leeftijdsgrens opname aanvullend pensioen (van 60 jaar naar 63 jaar in 2018)	17	33	50			50
Beperking gelijkgestelde periodes (niet-gemotiveerd tijdskrediet en loopbaanonderbreking)	3	7	10	10	10	30
Ziekenfondsen		50	50	25	25	100
Inkomensgarantie Uitkering (IGU) voor deeltijds werklozen			0		81	81
Versterkte budgettaire voorzichtigheid gezondheidszorg (natuurlijke onderbenutting)	103	34	137			137
Versterkte budgettaire voorzichtigheid gezondheidszorg (specifieke notificatie)	66		66			66
Aanpassing indexmassa		82	82			82
Ingroeibanen (naar 80, voorzien rendement)	53		53			53
Totaal	302	479	781	386	536	1.703

NB : Niet alle bezuinigingsmaatregelen in de sociale uitgaven zijn reeds duidelijk.

• Aanval op het pensioen van de ambtenaren en... (maatregel 1)

In de budgettaire tabel van de regering vind je deze mysterieuze regel. Het gaat over een belangrijke regel want het gaat om een bezuiniging van 100 miljoen voor 2015-2016 en 600 miljoen bijkomende bezuinigingen voor 2017-2018.

Het economisch dagblad *De Tijd* bracht aan het licht dat 400 van die 700 miljoen overeenstemmen met de vier besparingsmaatregelen die de regering wil nemen tegen de pensioenen in de openbare diensten:

- a) de studiejaren worden niet meer meegerekend voor het bepalen van het pensioenbedrag,
- b) de contractuele jaren zullen niet meer meetellen voor het statutair pensioen
- c) het pensioen zal berekend worden op de totale loopbaan en niet meer op de laatste tien jaar
- d) De voordeligere 'winstandelen' van sommige beroeps categorieën in de openbare diensten worden afgeschaft

• De gedwongen hertewerkstelling van zieken (maatregel 2 en 3).

Vorig jaar telde België 321.000 langdurige zieken. Dat is 50% meer dan 10 jaar geleden. Hoe is die toename te verklaren? a) de vergrijzing van de werknemers. 60% van die zieken is boven de 50 jaar oud. b) burn-out, depressie en over het algemeen een forse toename van het aantal psychisch zieken. "Sinds de verstrenging van het brugpensioen is duidelijk dat veel werknemers die niet langer kunnen werken hun toevlucht zoeken tot uitkeringen voor langdurig zieken."² Als daar niets aan wordt gedaan zal het budget voor langdurig zieken volgens de ramingen van de regering tegen het einde van de legislatuur gestegen zijn met 1,2 miljard.

De regering Michel - De Wever wil maatregelen nemen om de zieken weer aan het werk te zetten:

- o **Maatregel 2 :** De controles versterken. "Minister van Volksgezondheid Maggie De Block (Open VLD) werkt aan meer controle. Nadat iemand drie maanden thuis heeft gezeten zal die persoon in de toekomst opgevolgd worden door drie artsen: de arbeidsgeneesheer, de huisarts en de controlearts afgevaardigd door het ziekenfonds. Momenteel komt alleen die laatste langs om te kijken of de zieke weer aan het werk kan gaan. De huisarts kent zijn patiënten goed, waardoor een persoonlijke oplossing gevonden kan worden. De arbeidsgeneesheer kent het bedrijf dan weer."³
- o **Maatregel 3 :** De ziekte- en werkloosheidsuitkeringen verminderen. "Het bedrag van de werkloosheid- en ziekteuitkering wordt niet langer berekend op het laatste loon, maar op het gemiddelde loon van de laatste twaalf maanden. (...) De regering rekent voor die maatregel op een besparing van 27 miljoen euro dit jaar en 39 miljoen euro extra volgend jaar. Ter vergelijking: voor de fel betwiste speculatietaks heeft de regering 28 miljoen euro ingeschreven als potentiële opbrengst"⁴ Concreet wil dit zeggen dat de langdurig zieken tussen de 240 en 540

---

² De Morgen, 3 augustus 2015.

³ De Morgen, 3 augustus 2015.

⁴ De Tijd, 25 juli 2015

euro per jaar dreigen te verliezen⁵.

• **Aanval op de pensioenen (maatregel 4 en 5)**

- o **Maatregel 4 :** De bijdrage die de werkgever zal moeten betalen voor een bruggepensioneerde zal verhogen en er zullen maatregelen worden genomen om de bruggepensioneerden te activeren.
- o **Maatregel 5 :** In 201 wil de regering ook 9 miljoen besparen dankzij de activering van de bruggepensioneerden. Nog 9 miljoen erbij in 2017 en 9 miljoen extra in 2018. Voor een totaal van 27 miljoen die vanaf 2018 een vast karakter krijgen zijn.

• **Aanval op de werklozen (maatregel 3, 6 en 7)**

- o **Maatregel 3 :** zie hoger.
- o **Maatregel 6 :** "De reeds geplande versnelde degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen wordt een jaar vroeger ingevoerd. Al vanaf 2016 moet een werkloze 25 jaar in plaats van 22 jaar gewerkt hebben om zeker te zijn dat de werkloosheidsvergoeding niet zal dalen met de jaren."⁶
- o **Maatregel 7 : ?**

• **Aanval op de pensioenen**

- o **Maatregel 8 :** "Wie zijn aanvullend pensioen opneemt voor hij/zij met wettelijk pensioen gaat, betaalt op dat kapitaal 16,5 tot 20% belasting in plaats van 10%"⁷. U hebt uw ganse loopbaan gespaard voor een bijkomend pensioen. U rekent erop enkele jaren voor de legale pensioenleeftijd van uw kapitaal te genieten? Wel, dat zal u dan tot 20% belastingen kosten. Het dubbele van vandaag. Dit betekent een verlies van 5.000 tot 10.000 euro naargelang uw gespaarde bedrag. Uw jaren tijdskrediet worden niet meegeteld in uw loopbaanjaren. Wat nog maar eens een negatieve invloed heeft op uw pensioenbedrag.
- o **Maatregel 9 :** De niet-gemotiveerde periodes tijdskrediet zullen niet meer worden gelijkgesteld in de berekening van de loopbaan.

• **Aanval op de ziekenfondsen (maatregel 10)**

"De besparingen die aan de ziekenfondsen worden opgelegd zijn gigantisch. Vanaf 2016 moeten we samen structureel 50 miljoen euro per jaar inleveren op onze administratiekosten. In 2017 komt daar 25 miljoen bij, in 2018 nog eens 25 miljoen. Komt daarbij dat we vanaf dit jaar ook al 20 miljoen euro per jaar moesten inleveren. Alles opgeteld moeten de ziekenfondsen het in de periode 2015-2018 met 305 miljoen euro minder doen. (...) Als we daar minder medewerkers op zouden inzetten, zouden de patiënten langer op hun terugbetaling moeten wachten. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Of moeten we dan onze controletaken afbouwen? (...) Door daarop te besparen, zal de overheid al op korte termijn een pak inkomsten mislopen. Het zou eerder geld kosten

---

⁵ <http://nieuws.vtm.be/binnenland/152785-langdurig-zieke-krijgt-tot-540-euro-minder>

⁶ De Tijd, 25 juli 2015

⁷ De Tijd, 25 juli 2015

*dan opleveren.*⁸

Nog erger: in 2017-2018 voorziet de regering nog 922 miljoen bijkomende besparingen in de sociale uitgaven. In het totaal zullen de sociale uitgaven structureel met 1,7 miljard verlagen in 2018. Bij die 922 miljoen extra, staan er 600 onder de rubriek "Andere maatregelen in de sociale zekerheid in het kader van het regeerakkoord". Bijvoorbeeld de 400 miljoen bezuinigingen op de pensioenen in de openbare diensten.

De andere elementen van de begrotingscontrole

(2) De kaaimantaks: De regering heeft de opbrengst van deze taks in de hoogte herzien. Voorzien was dat de taks 120 miljoen zou opbrengen. Vandaag schat de regering de opbrengst op 460 miljoen. 260 miljoen bijkomende opbrengsten worden aan de tax shift toegeschreven en de resterende 80 miljoen aan de budgettaire controle. Specialisten uit de sector hebben deze herziening naar omhoog al bekritiseerd omdat de voorspelling uitgaat van de veronderstelling dat de mensen hun gedrag niet zullen veranderen ten gevolge van de taks.

(3) Ook in de begroting staat er een lijn "btw elektriciteit": oneigenlijk gebruik in 2014 en 2015 (250*0,25 in 2015, de rest in 2016) – 'duo-shot' maatregel. Geen vast karkater. Het is niet duidelijk waarover het gaat.

(4) De regering wil een EBA (Eenmalig Bevrijdende Aangifte) lanceren om in 2017 250 miljoen inkomsten te kunnen inschrijven. Het objectief: de grote fraudeurs de kans geven hun situatie te regulariseren.

(5) Het befaamde 'terugverdien-effect' wordt op 300 miljoen geschat. De regering zegt dat de maatregelen een 'terugverdien-effect' zullen hebben door bijvoorbeeld een heropleving van de economie. Dat is een soort 'tovenaarschatting' die vaak fout blijkt te zijn. Didier Reynders had veel 'terugverdien-effect' beloofd van de notionele interest. Sindsdien kent het Staatsbudget vooral een 'verdwyn-effect' door een gebrek aan inkomsten door al die cadeaus aan de grote bedrijven. Maar het terugverdienen, daar wordt nog steeds op gewacht.

Tax shift : de werknemers betalen voor de 1% en een beetje voor zichzelf. De miljonairs worden gespaard.

Een andere grote brok van het budgettair conclaaf was de tax shift, de fiscale transfer. De regering kondigt een belastingstransfer aan van 7,2 miljard ten voordele van de bedrijven en de loontrekkenden. Die zou gefinancierd worden door de consumptie, de groene taks en het kapitaal. Wat is daar nu van aan?

In feite heeft de regering op de dag van het conclaaf een tax shift van 3.685 miljard en geen 7,2 miljard aangekondigd. Het onderdeel "financiering van de tax shift" van het budgettair conclaaf slaat slechts op 3,6 miljard (zie tax shift 2 in de tabel). Door de recyclage van oude maatregelen en de integratie van de "welzijnsenveloppe" (die strikt genomen niets te maken heeft met wat voor tax shift dan ook en die normaal gebudgetteerd wordt) slaagde de regering erin het bedrag van 7,2 miljard aan de pers mee te delen.

---

⁸ Jean Hermesse en Luc Van Gorp – verantwoordelijken van de Christelijke ziekenfondsen – in een open brief op 3 augustus gepubliceerd in De Standaard en La Libre.

Wie 'profiteert' van de tax shift?

- Van de 3.685 miljard tax shift, is bij de 54% (2 miljard) besteed aan nieuwe cadeaus voor het patronaat, vooral onder de vorm van vermindering van de patronale sociale bijdragen. Deze 2 miljard komen bovenop de vele cadeaus die ze reeds binnenrijden: de loonstop, de indexsprong, de vermindering van de sociale patronale bijdrage via het competitiviteitspact...
- 46% van de tax shift zal besteed worden aan een vermindering van de belastingen van de loontrekkenden die tussen de 2.000 en de 2.400 euro verdienen⁹. Dat kan die werknemers ten volle 41 euro netto per maand opleveren (in 2018). De belastingvermindering zal half in 2016 en de andere helft in 2018 worden toegepast.

Wie betaalt de tax shift?

- 45% (1.620 miljard) wordt gefinancierd door nieuwe belastingen en accijnzen op de consumptie met natuurlijk de verhoging van de btw op elektriciteit die zwaar doorweegt voor meer dan 700 miljoen (zie tabel). Voor de gezinnen is dat een verlies van honderden euros per jaar.
- 22,6% (0,816 miljard) van de tax shift wordt gefinancierd door het spaargeld en het klein kapitaal met vooral de verhoging van de roerende voorheffing en zelfs de voorheffing op de volksleningen. De regering zal degenen die hun ganse leven hebben gewerkt en een klein kapitaal hebben verzameld doen betalen.
- 15,3% (0,55 miljard) wordt gefinancierd door bezuinigingsmaatregelen op het niveau van de functioneringskost van de Staat. In regeringstaal wordt dat: "We gaan de Staat efficiënter maken".
- 0,8% van de tax shift wordt gefinancierd door de belasting op beursspeculatie en 7,2% door de kaaimantaks. Maar voor deze laatste post denken de financiële experts dat de verwachtingen van de regering veel te optimistisch zijn¹⁰.
- 4,7% (175 miljoen vanaf 2018) zal gefinancierd worden door de strijd tegen de (kleine) fiscale fraude. Geen enkele ambitie ter zake, in het bijzonder tegen de grote fiscale fraude.

Wie wordt gespaard? De miljonairs en de nucleaire lobby

- De grote fortuinen worden volledig gespaard door de tax shift van de regering. De regering verkoos de werknemers te doen betalen door de btw op elektriciteit te verhogen naar 21%

---

⁹ http://www.standaard.be/cnt/dmf20150724_01790385

¹⁰ De regering heeft de opbrengst van die taks hoger geschat. Er was voorzien dat die 120 miljoen zou opbrengen; nu schat de regering de opbrengst uit die belasting op 460 miljoen. 260 miljoen euro meer worden toegeschreven aan de tax shift en de resterende 80 miljoen door de budgettaire controle. Deze verhoogde verwachting werd al bekritiseerd door specialisten in de sector omdat de voorspelling ervan uitgaat dat de mensen hun gedrag niet zullen veranderen door die taks.

en andere belastingen in plaats van de miljonairs te doen betalen.

- De tax shift spaart ook de nucleaire lobby. Met deze regering zal die nooit eerder zo weinig betaald hebben. Minister Marghem sloot een principeakkoord af waarin Electrabel verschillende geschillen regelt (voor een totaal van 700 miljoen euro) met de Staat voor 120 miljoen euro. Een geschenk van 580 miljoen. De nucleaire taks valt terug op 150 miljoen in 2016 terwijl dat in 2012 nog 550 miljoen was (wat al een onderschatting was van het bedrag van de nucleaire rente).

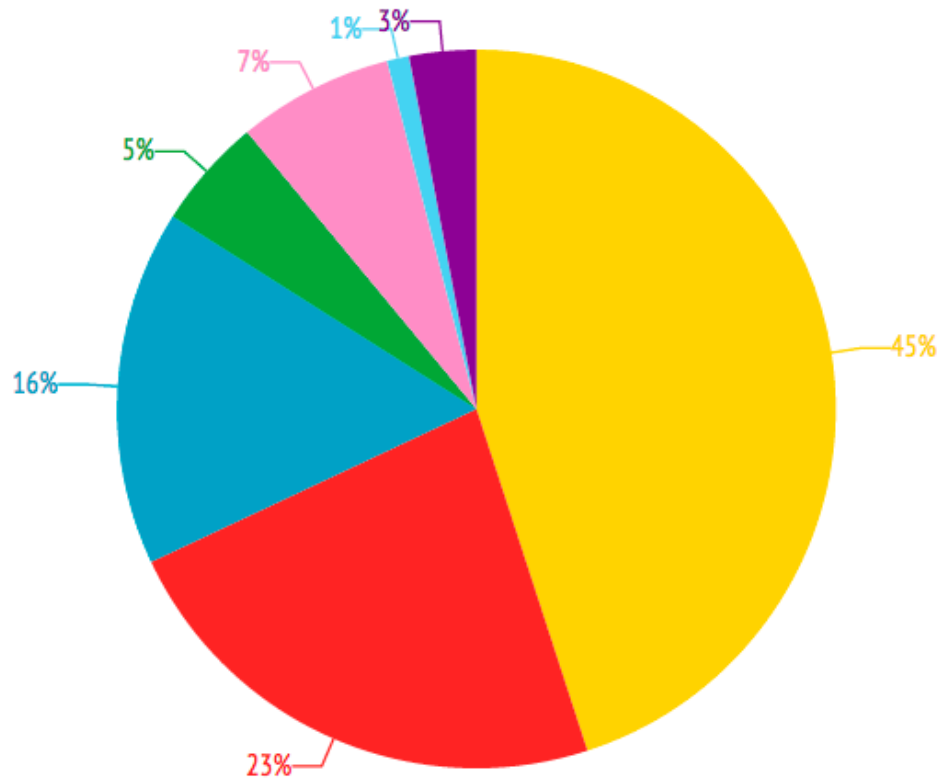
Anderzijds wordt de individuele consument zwaar belast (btw op elektriciteit, accijnzen op diesel...) terwijl het aanbod van de NMBS wordt beperkt. Het gaat helemaal niet om een ecologische tax shift.

TAX SHIFT – WIE BETAALT? - IN MILJOEN EURO

	2016	2017	2018	Totaal	In %
Verhoging van taksen en accijnzen	<1102>	<202>	<316>	<1620>	45%
Btw op elektriciteit van 6 naar 21%	712	0	0	712	
Accijnzen op diesel	70	70	160	300	
Accijnzen op alcoholische dranken	220	7	6	233	
Accijnzen op tabak	50	75	100	225	
Gezondheidstaks (gesuikerde frisdranken, alcopops...)	50	50	50	150	
Verhoging van de belastingen op spaargeld en klein kapitaal	<255>	<425>	<136>	<816>	23%
Roerende voorheffing van 25 naar 27%	0	350	0	350	
Veralgemening van de 27% behalve voor auteursrechten	5	0	0	5	
Bijdrage vastgoedfonds	250	0	36	286	
Strijd tegen de fiscale fraude	0	75	100	175	
Besparing	<100>	<210>	<260>	<570>	16%
Vermindering van de Staatsuitgaven (redesign)	100	200	250	550	
Btw op scholen en sociale woningen	0	10	10	20	
Openbare bedrijven	<105>	<75>	<0>	<180>	5%
Nationale loterij	30	0	0	30	
Belfius	75	75	0	150	
Kapitaal	<288>	<0>	<0>	<288>	
Kaaimantaks	260	0	0	260	7%
Speculatietaks	28	0	0	28	1%
Andere	<0>	<50>	<75>	<125>	3%
Betere inning van boetes	0	50	75	125	
TOTAAL				3599	100%

Tax Shift : Wie betaalt?

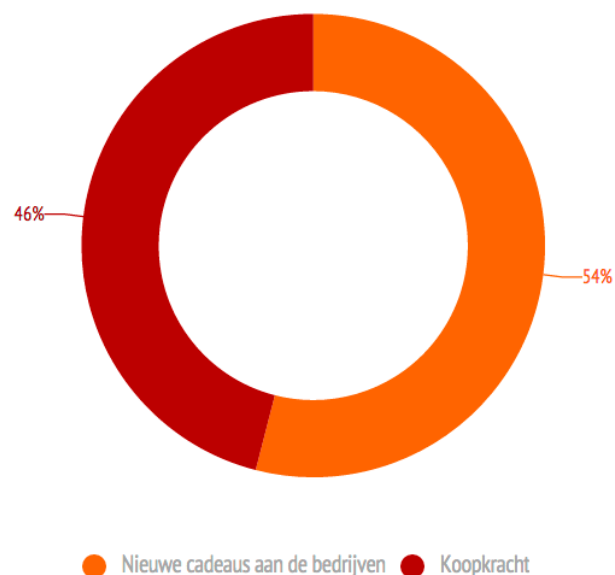

- Verhoging van taken en accijnzen
- Belastingen op klein kapitaal
- Besparing
- Openbare bedrijven
- Kaaimantaks
- Speculatietaks
- Andere

TAX SHIFT – WIE WORDT ER BETER VAN? - IN MILJOEN EURO

	2016	2017	2018	Total	In %
Nieuwe cadeaus aan de bedrijven	<1.000>	<130>	<850>	<1.980>	54%
Verlaging patronale bijdrage voor profit en non-profit tot 25%	620		700	1320	
Hulp aan KMO's (bv. vermindering van de sociale bijdrage voor de eerste drie aanwervingen)	150	130	150	430	
Vervroegde verhoging van vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor ploegenarbeid en volcontinu- arbeid	150	0	0	150	
Specifieke maatregelen voor hoogtechnologie	80	0	0	80	
Koopkracht	<855>	<0>	<850>	<1.705>	46%
Belastingvermindering voor de lonen tussen 2.000 en 2.400 euro bruto	850	0	850	1.700	
Aanpassing van de pensioenen door verhoging van de 'welzijnsenveloppe'	5	0	0	5	
TOTAAL				3.685	100%

Tax Shift: Wie wordt er beter van?

Tax shift of miljonairstaks?

"Fiscale paradijzen creëren sociale hel" zo stond te lezen op een bord op de vakbondsbijeenkomst van 25 september op het Muntplein in Brussel. Het was de aftrap voor de eerste mobilisaties tegen de regering Michel - De Wever. Dat bord hekelde het fiscaal beleid dat al jaren wordt gevoerd en dat de regering nog versterkt: België is een fiscaal paradijs voor multimiljonairs en een fiscale hel voor de werknemers.

Dit lakse fiscaal beleid voor de 1% van de bevolking heeft natuurlijk een belangrijke impact op de collectiviteit, die een groot deel van de door de maatschappij geproduceerde rijkdom ziet verdwijnen. Op basis van deze vaststelling eist de sociale beweging een echte belasting van de miljonairstaks, met de bedoeling te investeren in onderzoek en in de sociale noden (huisvesting, gezondheid, openbare diensten, onderwijs, ...). Volgens verschillende peilingen wordt deze eis gedragen door een verpletterende meerderheid van de bevolking in alle regio's van het land, tot 85%, volgens een peiling in december 2014.

Het idee van een belasting voor de miljonairstaks is eenvoudig en zinvol: "Het gaat om een belasting op het bezit van fortuinen, zonder wetteksten vol keldergaten en achterpoortjes. Een vermogenstaks die alleen de ultrarijken aanspreekt, geen ingewikkelde inkomstenbelasting die 10 of 15% van de bevolking treft. Geen nieuwe belasting op mensen die door hard werken een vermogen hebben weten bij mekaar te sparen, of die een huis hebben geërfd van hun ouders of grootouders. Focussen dus, op de 3 procent allerrijksten."¹¹

De eenvoud en de efficiëntie van het voorstel maken het zo populair. Maar ook omdat het een antwoord biedt op de huidige fiscale onrechtvaardigheid die gekenmerkt wordt door het feit dat de grote fortuinen omzeggens niet belast worden.

Maar tegenover de groeiende eensgezindheid van de publieke opinie om de 3% rijksten een bijdrage te doen betalen, trachtte de regering verwarring te zaaien en de inhoud van het debat te veranderen.

De regering verandert de inzet van het debat

Tegenover de sociale druk en de publieke opinie gaven sommige regeringsleden enige tijd de indruk de bezorgdheid over fiscale rechtvaardigheid te delen. Zo lieten in december bepaalde ministers het uitschijnen dat er een snelle -kleine- belasting zou komen op de inkomsten uit fortuinen. Vervolgens werd het idee verwezen naar de begrotingscontrole van maart. Nu bedraagt de eventuele belasting van de rijksten (de speculatietaks) 0,8% van de tax shift.

De regering probeerde ook de kaaimantaks aan de bevolking te verkopen of de diamanttaks als vormen van rijkenbelasting. Maar al snel zijn de rookgordijnen opgetrokken. Deze twee belastingen bleken in feite een goedkope legalisering van de grote fiscale fraude (zie kader).

De diamanttaks en de kaaimantaks: schitterend, maar zonder tanden

Volgens de regering zouden de kaaimantaks en de diamanttaks de kapitaalkrachtigen financieel treffen. Beide taksen zijn echter niet alleen inefficiënt, ze zouden ook nog

---

¹¹ Peter Mertens (dir.), De miljonairstaks en zeven andere briljante ideeën om de samenleving te veranderen, uitgeverij EPO 2015

eens nefast kunnen uitpakken.

De vorige regering had van de belastingplichtigen geëist dat zij in hun belastingaangifte zouden vermelden over welke financiële middelen zij beschikten in een of ander belastingparadijs. Met de kaaimantaks wil de regering Michel nu deze financiële middelen belasten.

Voor de Kamercommissie Financiën noemden de professoren Michel Maus (VUB) en Denis-Emanuel Philippe (ULg) in 2014 de kaaimantaks “een maat voor niets”. Beide professoren zijn specialisten in fiscale wetgeving en legden uit dat bijvoorbeeld in de LuxLeaks-affaires deze belasting haar doel volkomen had gemist. De reden hiervoor is dat deze taks enkel en alleen fysieke personen treft, terwijl de meeste offshoreconstructies in handen zijn van vennootschappen.

En dan zijn er nog de perverse effecten: belastingplichtigen die een kaaimantaks betalen kunnen niet langer het voorwerp worden van extra fiscale controles. Als ze eenmaal een kleine belasting hebben betaald op een deel van hun tegoeden, ontsnappen ze meteen aan mogelijk bijkomende controles. Dat lijkt verdacht veel op fiscale amnestie vooraf.

Datzelfde geldt ook voor de diamanttaks, of karaattaks. De diamantvennootschappen zullen niet langer belast worden op hun winsten, maar op basis van een forfaitaire 0,55% van hun omzet. Deze karaattaks is overigens al jarenlang een eis van de diamantsector zélf. Met andere woorden: deze belasting leidt tot een definitieve vrijstelling, waardoor belastingcontroleurs niet langer hun neus mogen steken in allerlei vormen van fiscale fraude en andere criminele activiteiten.

En dan zijn er nog de budgettaire verwachtingen die kant noch wal raken: 120 miljoen euro voor de kaaimantaks en 50 miljoen voor de diamanttaks... en dat terwijl de Belgische bezittingen in Zwitserland alleen al geschat worden op een slordige 60 miljard euro.

Meer bepaald heeft de regering geprobeerd het debat over de belasting van de miljonairs zoveel mogelijk te ontwijken. De regering wou de inzet van het debat totaal omkeren door de inhoud van de tax shift zoals die door de sociale beweging werd geëist te wijzigen. De regering wou ons van het sociale uitgangspunt "hoe de miljonairs belasten, hoe de rijken doen betalen?" wegleiden naar het patronale uitgangspunt "hoe nieuwe cadeaus geven aan het patronaat door de lonen te verlagen (direct of uitgesteld)¹²". De regering volgde hierin Pieter Timmermans, gedelegeerd bestuurder van het VBO, die eist dat "de opbrengst van de tax shift prioritair naar de bedrijven" gaat.

Het is op basis van dit argument dat de regering al voor de tax shift van de zomer 2015 besliste om in 2016 een cadeau van om en bij het miljard had voorzien door verlaging van patronale

---

¹² Onder uitgesteld loon verstaan we het loon dat de werknemer krijgt in de vorm van uitkeringen naargelang zijn noden: werkloosheidsuitkering, kindergeld, pensioen...

bijdragen¹³. Het is ook op die basis dat ze besliste tot een indexsprong die de werknemers verarmt (met minder loon), de sociale zekerheid en de openbare diensten (minder loon, is ook minder bijdrage voor de sociale zekerheid en minder belastingen voor de openbare diensten).

Tot nu toe werden deze fiscale cadeaus en deze verminderingen van de loonkosten gefinancierd door:

- Ofwel besparingen in de sociale zekerheid: “De vergelijking is gemakkelijk: de openbare diensten kosten te veel. Als we de belastingen willen verlagen, moeten we snoeien in de uitgaven. Dat is onze prioriteit”, [4] aldus minister De Croo (Open Vld) over de tax shift.
- Ofwel een ‘alternatieve financiering’. Met andere woorden door de transfer van een deel van de BTW-inkomsten naar de financiering van de sociale zekerheid.

Maar de regering wilde deze keer nog verder gaan in haar beleid van vermindering van de patronale sociale bijdragen. Dat is het objectief van de tax shift van de regering in juli. Brengen die maatregelen de fiscale rechtvaardigheid een stap vooruit? Zal een dergelijk beleid vruchten dragen op het gebied van groei en het creëren van werkgelegenheid? En tenslotte, welke zijn de ingrediënten voor een waarachtige fiscale rechtvaardigheid? Dat zijn de vragen die we willen ontwikkelen in het vervolg van deze brochure.

Een transfer van de werknemers naar het kapitaal

Voor het akkoord over de tax shift stelde NV-A minister, Johan Van Overtveldt, drie pistes voor om verder te gaan in een tax shift. In volgorde van belangrijkheid, volgens de criteria van de minister: verhoging van de btw, een milieubelasting en het kapitaal belasten. Hiermee hernam hij in feite de stellingen van het rapport van de Hoge Raad van Financiën over de tax shift van augustus 2014. Een document dat werd gepubliceerd net voor het aantreden van N-VA in de regering¹⁴. Hoe zijn die krijtlijnen intussen veranderd zijn en met welke gevolgen?

a) Verhoging van de btw op elektriciteit... of hoe je een shift maakt van de armen naar de rijken...

De regering besliste de btw op elektriciteit te verhogen van 6 jaar 21% vanaf september 2015. Andere BTW-tarieven heeft ze niet durven verhogen.

Een verlies van gemiddeld 133 euro

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekende reeds in 2012 dat een verhoging van de btw van 6 naar 21% de Belgische gezinnen gemiddeld 133 euro zal kosten¹⁵.

Voorstanders van zo’n tax shift stellen dat de btw-verhoging gecompenseerd zal worden door een prijsdaling ten gevolge van de verminderde loonkosten. Maar die redenering raakt kant noch wal. Het meest waarschijnlijke gevolg van lagere lonen is... meer winst en niet lagere prijzen. Iets wat de regering zelf ook beseft, want bij de opmaak van de begroting voorzag zij een verhoging van

---

¹³ We wijzen erop dat deze vermindering van de patronale bijdrage al lang was voorzien – niet begroot – door de regering Di Rupo.

¹⁴ Hoge Raad van Financiën, Een tax shifting ten voordele van arbeid en bredere belastinggrondslagen. Scenario's voor een globale en significante Belastinghervorming, augustus 2014.

¹⁵ Huishoudbudgetonderzoek – Statistics Belgium.

<http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/enquetes/huishoudbudget/> *Het gaat om gegevens voor een 'gemiddeld' gezin. Het gemiddelde houdt zeer verschillende realiteiten in, van gezinnen met één persoon tot kroostrijke gezinnen.*

de belastinginkomsten op bedrijfswinsten.

De wetten die de prijzen bepalen – vooral dan op de internationale markten – hangen echter niet in eerste instantie af van de hoogte van de Belgische lonen, maar van de wet van vraag en aanbod. Bananen uit de Ecuador, Italiaanse druiven, Aziatische textiel, auto's die in zowat heel Europa worden geproduceerd... de prijzen van die producten zullen niet dalen omdat de Belgische lonen afnemen. Integendeel, de kans is groot dat de verlaging van de lonen bijdraagt tot de Europese spiraal van dalende inkomsten uit arbeid (zowel netto als indirect loon) en dus tot een dalende consumptie zal leiden.

Een buitengewoon sociaal onrechtvaardige maatregel

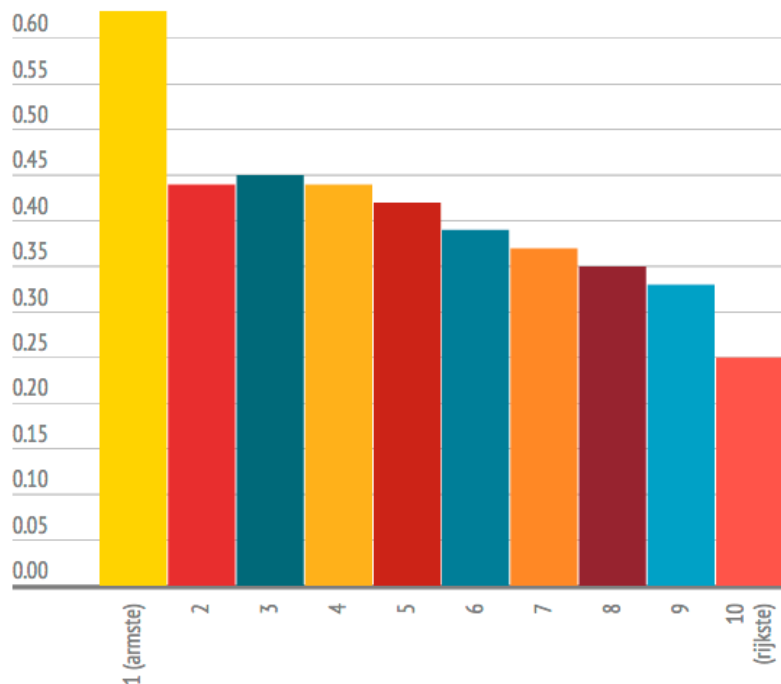
Een btw-verhoging zal de koopkracht van alle loontrekkenden aantasten en bovendien doet ze dat op een bijzonder onrechtvaardige manier. De btw is voor de hele werkende bevolking gelijk. Of je nu rijk bent of niet: je betaalt dezelfde belasting. Het wordt nog een stuk onrechtvaardiger als de regering ook de verlaagde tarieven gaat verhogen. Dan raakt ze immers aan de basisbehoeften en die maken verhoudingsgewijs een groot deel uit van de uitgaven van gezinnen met een laag inkomen.

Voorstanders van een btw-verhoging zeggen precies het omgekeerde en beweren dat wie meer verbruikt, ook meer btw betaalt, en dat die belasting dus ook een vorm van herverdeling inhoudt. Het klopt dat wie meer consumeert, meer betaalt, maar de btw is regressief als je ze vergelijkt met het inkomen (elke verhoging van de btw verhoogt het percentage van het inkomen dat moet worden gespendeerd aan belastingen en komt dus harder aan bij wie een laag inkomen heeft). Talloze studies van de OESO maken dit overduidelijk. Op Belgisch vlak is er de studie van professor André Decoster (KULeuven) die in dezelfde richting gaat. Decoster berekende de btw-verhoging voor elk beschikbaar inkomen per deciel van de bevolking (van de meest arme tot de meest rijke). De volgende grafiek toont duidelijk aan dat het armste deciel het zwaarst getroffen wordt door een verhoging van de btw.

Maar het effect van omgekeerde herverdeling via de btw speelt nog sterker dan je uit deze grafiek kunt opmaken. De grafiek houdt immers enkel rekening met de decielen van het belastbaar inkomen. De allerhoogste inkomens, de inkomsten van de meest vermogenden in onze maatschappij, ontbreken in deze grafiek. Hun inkomsten uit vermogen vind je niet terug in hun belastingaangifte. Bovendien spenderen deze superrijken een bijzonder klein percentage van hun inkomen aan consumptie die onderworpen is aan btw. Het overgrote deel van hun inkomen wordt 'geïnvesteed' of uitgegeven via processen die niet onderworpen zijn aan de btw. De btw verhogen is dus het omgekeerde van herverdelen (armen betalen meer dan rijken) en bovendien is het opnieuw een mechanisme dat eens te meer de grote fortuinen buiten schot houdt.

Verhoging van de BTW betaald door gezinnen, uitgedrukt in % van het beschikbaar inkomen

---

SCENARIO VAN EEN VERHOOGING VAN TARIEF 21% NAAR 22%

b) 'Gezondheidstaks' of 'ecologische taks'? Een nieuwe hypocrisie...

"Het objectief van de verhoging van de accijnzen op diesel, tabak en alcoholische dranken en de invoering van een gezondheidstaks op gesuikerde frisdranken is minder vervuiling. [...] Al deze dingen zijn slecht voor de gezondheid en we willen het verbruik ervan ontmoedigen", verklaarde Charles Michel op 24 juli. Op het ogenblik dat het klimaat in gevaar is, veel kinderen met obesitas kampen, klinkt dat goed. Nochtans wijzen sommigen op de hypocrisie die schuilt achter die belastingen.

Ofwel is het doel bepaald gedrag te veranderen, en dan gaat het niet echt om een bron van vaste inkomsten, want eens het gedrag begint te veranderen zouden de vruchten van die taks moeten verminderen. Ofwel gaat het erom de woorden 'gezondheid' en 'ecologisch' te gebruiken om een nieuwe belasting te rechtvaardigen.

Het laatste rapport van de Hoge Raad van Financiën is hierover zeer duidelijk: "Bovendien komt een groot deel van de fiscale ontvangsten inzake milieubelasting voort uit grondslagen waarvan de prijselasticiteit niet bijzonder hoog ligt (in absolute waarden), althans niet op korte termijn,

met name de energieconsumptie en het transport".¹⁶Vertaling? De voorziene milieubelastingen (vooral de accijnzen of de btw-verhoging op elektriciteit) betreffen elementen waar de mensen niet gemakkelijk hun gedrag kunnen veranderen, zelfs als de prijs stijgt (dat is wat de uitdrukking 'prijselasticiteit' betekent). Er moet dus niet gevreesd worden voor de inkomsten die een dergelijke belasting kan genereren. Dat betekent eveneens dat de positieve impact op het milieu zwak zal zijn.

De verhoging van de accijnzen op diesel zullen weinig impact hebben op het milieu maar wel op de portefeuille van de meer dan 60% automobilisten die met een diesel rijden. En de milieuhypocrisie van de maatregel springt nog meer in het oog als men het geheel van het milieubeleid van de regering analyseert. Het leven van de kerncentrales wordt verlengd en er wordt bespaard op de NMBS.

Op 29 juli tekende minister van Energie, Christine Marghem, een akkoord dat zeer voordelig is voor Electrabel. De energiemultinational wordt met nieuwe cadeaus overladen, de levensduur van de kerncentrales wordt verlengd en investeringen in energietransitie worden uitgesteld en overgelaten aan de goede wil van een bedrijf dat voor alles wordt gedreven door winst en niet door ecologische kwesties.

Wat het mobiliteitsprobleem betreft heeft de regering op 13 juli - een week voor het akkoord over de tax shift - het besparingsplan voor de NMBS van minister van Mobiliteit Jacqueline Galant (MR) goedgekeurd. Dit plan voorziet een drastische vermindering van de financiële middelen voor de investering in het openbaar vervoer. Het plan komt neer op een verdere ontmanteling van de spoorwegmaatschappij.

Als men wil strijden voor het milieu dan had men precies het omgekeerde moeten doen: ruim investeren in hernieuwbare energie en in het openbaar vervoer.

c) Raken aan het spaargeld en het klein kapitaal of maatregelen nemen tegen de grote fortuinen?

Voor het akkoord over de tax shift was Charles Michel van plan "de speculanten aan te pakken". Er werd veel beloofd en je kan zeggen dat de berg een piepkleine muis gebaard. De belasting op speculatie bedraagt 0,7% van de nieuwe tax shift.

De regering verhoogde de te verwachten opbrengst van de kaaimantaks. Maar die nieuwe verwachtingen worden door specialisten in de sector tegengesproken. Om nog te zwijgen over het feit dat deze taks er vooral lijkt te zijn om grote fiscale fraudeoperaties te regulariseren eerder dan een echte belasting op het kapitaal te heffen (zie kader).

Te meer, daar net als bij de regering Di Rupo, die het vaak had over de inspanningen die werden gedaan om het 'kapitaal' te belasten, het klein kapitaal en het spaargeld wordt getroffen. Zo wordt de belasting op de roerende voorheffing verhoogd, wat zonder onderscheid en aan hetzelfde tarief de inkomsten van kleine en grote patrimonien treft. En dan zijn er ook nog de grote fortuinen die quasi totaal aan die belasting ontsnappen en hun dividenden krijgen via bedrijven en niet als particulier.

De regering is altijd zeer creatief als het gaat om het belasten van klein kapitaal om kleine fiscale onevenwichten tussen loontrekkenden aan te klagen. Dat is echter ondenkbaar als het gaat om een

---

¹⁶ Hoge Raad van Financiën, Een tax shifting ten voordele van arbeid en bredere belastinggrondslagen, augustus 2014.

van de grote fiscale onrechtvaardigheden in dit land, namelijk dat grote miljonairs geen belastingen betalen op hun patrimonium. En als ze gedwongen worden over dit onderwerp iets te zeggen, dan antwoorden ze ofwel – zoals Bart De Wever – “dat het hier enkel om een probleem van perceptie gaat”, ofwel – zoals de liberalen – dat men “niets kan doen, dat het niet efficiënt is”, enz.

Er is nooit een maatregel genomen tegen de bezitters van een patrimonium. Zij betalen niet alleen geen belastingen op hun fortuin, maar bovendien zetten ze meestal allerlei mechanismen op poten om ook op hun inkomen geen belastingen te betalen. Naar het voorbeeld van de nieuwe Belgische miljardair Marc Coucke die meer dan 1 miljard euro verkreeg uit de verkoop van zijn bedrijf Omega Pharma waarop hij niet één centiem belasting betaalde.

d) Stijgt het nettoloon?

Om de pil te vergulden, verklaarde de regering dat elke werknemer 100 euro per maand meer zou verdienen door een verlaging van de belastingen. Hoe zit dat?

Om te beginnen, niets is minder zeker. De recente maatregelen tot vermindering van de belastingen betreffen de werknemers die tussen 2.000 en 2.400 euro bruto per maand verdienen. Als de regering haar beloftes houdt, zullen zij 20 euro per maand meer verdienen in 2016 en 20 euro meer in 2018. Voor alle anderen: niets. Ook in januari werden bepaalde belastingverlagingen aangekondigd maar allen zijn ze ruim minder dan het verlies door de indexsprong.

Een verhoging van het nettoloon zonder verhoging van het brutoloon is eigenlijk een verhoging die de werknemer aan zichzelf betaalt. Dat vermindert immers zijn uitgesteld loon onder de vorm van openbare diensten. Wat ben je met een netto loonsverhoging als morgen het 'gratis' onderwijs duurder wordt? Het treinticket duurder wordt? Parkings overal te betalen worden? Idem voor de kosten bij de gemeentelijke administratie, de gerechtskosten, enz.

Tenslotte komt een verhoging van het nettoloon gekoppeld aan een verhoging van de btw en de accijnzen erop neer dat men in de ene zak stopt wat men uit de andere zak heeft weggenomen. Die belastingverminderingen zijn daarenboven slechts beloftes, terwijl de btw-verhoging in september ingaat. Bovendien zijn die nieuwe belastingen, zoals we hoger al zagen, sociaal gezien onrechtvaardiger dan de progressieve belastingen op het inkomen.

Een tax shift die ons naar de afgrond leidt

De regering Michel – De Wever wil het idee ingang doen vinden dat een verlaging van de kosten en de belastingen op arbeid de competitiviteit van België zal verbeteren en dus nieuwe werkgelegenheid zal scheppen. Zo verklaarde de regering bij de rechtvaardiging van de indexsprong bijvoorbeeld: “Competitieve bedrijven zijn onontbeerlijk voor de creatie van nieuwe jobs in de private en in de openbare sector. Momenteel is die competitiviteit niet optimaal. De loonhandicap speelt een belangrijke rol in de competitiviteitsproblemen van onze bedrijven”.

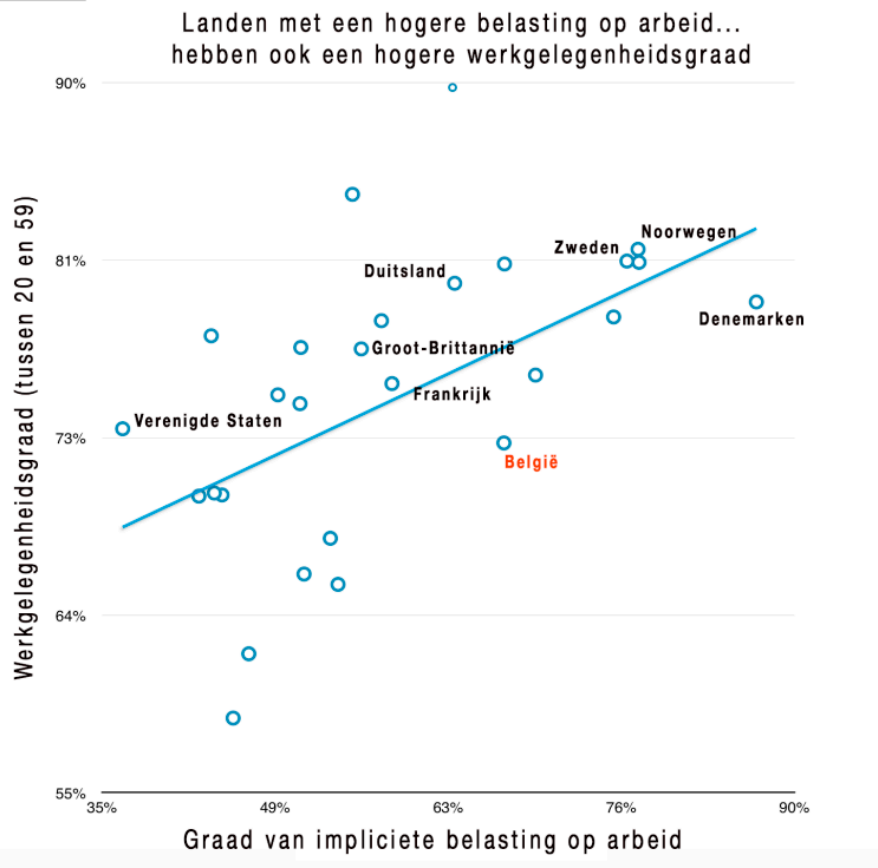
a) Een studie die deze ideeën op losse schroeven zet

Deze redenering berust niet op feiten. Een recente studie¹⁷ van Hendrik Jacob Kleven, professor

---

¹⁷ Henrik Jacobsen Kleven, How Can Scandinavians Tax So Much?, juli 2014.

economie aan de London School of Economics, toont aan dat “de maatregelen die men vandaag voor ogen heeft best wel eens tot een lagere tewerkstelling zouden kunnen leiden”.¹⁸ Dit wordt bijzonder duidelijk gemaakt in een grafiek.¹⁹

Deze grafiek toont aan dat de landen waar de lonen het meest worden belast ook de hoogste werkgelegenheidsgraad kunnen voorleggen.

Sommigen zullen beweren dat er andere factoren meespelen die niets te maken hebben met het niveau van de loonlasten. ‘Verborgene’ factoren. Maar zoals een econoom het verwoordt: “Als de belastingen een probleem van de eerste orde zijn, moeten die mysterieuze ‘andere factoren’ bijzonder sterk zijn om de relatie van de gegevens helemaal om te keren! En omdat niemand in

¹⁸ La politique des faits, le tax shift va-t-il augmenter le taux d'emploi? <http://blogs.politique.eu.org/Le-Tax-Shift-va-t-il-augmenter-le>

¹⁹ Lezers die zich zouden verbazen over de zeer hoge belastingtarieven in de grafiek (meer dan 80% voor Denemarken) moeten weten dat de grafiek de belastingtarieven op arbeidsparticipatie weergeeft. Die houdt niet enkel rekening met de belastingen op het inkomen maar ook met het verlies van sociale uitkeringen die een overgang naar werk met zich meebrengt. Iemand die bijvoorbeeld werkloos is en een uitkering kreeg van 1.000 euro (die hij zou verliezen als hij werkt) en een job aanvaardt aan 1.500 euro bruto (alle patronale bijdragen inbegrepen) met een netto van 1.150 euro, zou zijn inkomen slechts met 150 euro netto verhogen door deze job aan te nemen. Hij krijgt op zijn arbeidsparticipatie een belasting van 90% (hij verhoogt zijn inkomen met slechts 150/1500=10% van zijn totale inkomen).

staat is het bestaan van dergelijke factoren aan te tonen (of zelfs maar te suggereren) kunnen we met Kleven (net als elke andere verstandige econoom) alleen maar besluiten dat het erg onwaarschijnlijk is dat lagere loonlasten een belangrijke stijging van het aantal jobs met zich zouden brengen.”²⁰

De studie van Kleven gaat nog verder en toont aan dat “er in feite goede redenen zijn om aan te nemen dat uitgerekend hogere loonlasten aan de basis liggen van hogere tewerkstelling!” Een van de redenen daarvoor is “dat de belastingen de mogelijkheid creëren diensten te financieren waarvan de effecten gunstig zijn voor de deelname aan de arbeidsmarkt. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de openbare subsidies aan kindercrèches, aan kleuterscholen en voor de professionele hulpverlening aan ouderen. (...) De verklaring hiervoor is logisch: deze diensten geven vrouwen de kans deel te nemen aan de arbeidsmarkt veeleer dan thuis te blijven om zich bezig te houden met de kinderen of met de ouderen in de familie. Het is overigens interessant even aan te stippen dat terwijl de deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt alsmaar is toegenomen in het merendeel van de ontwikkelde landen, ze integendeel sinds 1998 is afgenomen in de VS, een land dat beduidend minder subsidies geeft aan kindercrèches en waar geen algemene kleuterscholen bestaan...”²¹

b) Het Duitse voorbeeld toont aan dat een daling van de loonkosten geen extra banen oplevert

Ja, maar hebben de loonmatigingen in Duitsland dan niet gezorgd voor heel wat extra jobs? Niet echt. We stellen bijvoorbeeld vast dat Duitsland tussen 1996 en 2013 heel wat minder werkuren per persoon in de actieve leeftijd heeft gecreëerd dan België (zie grafiek).

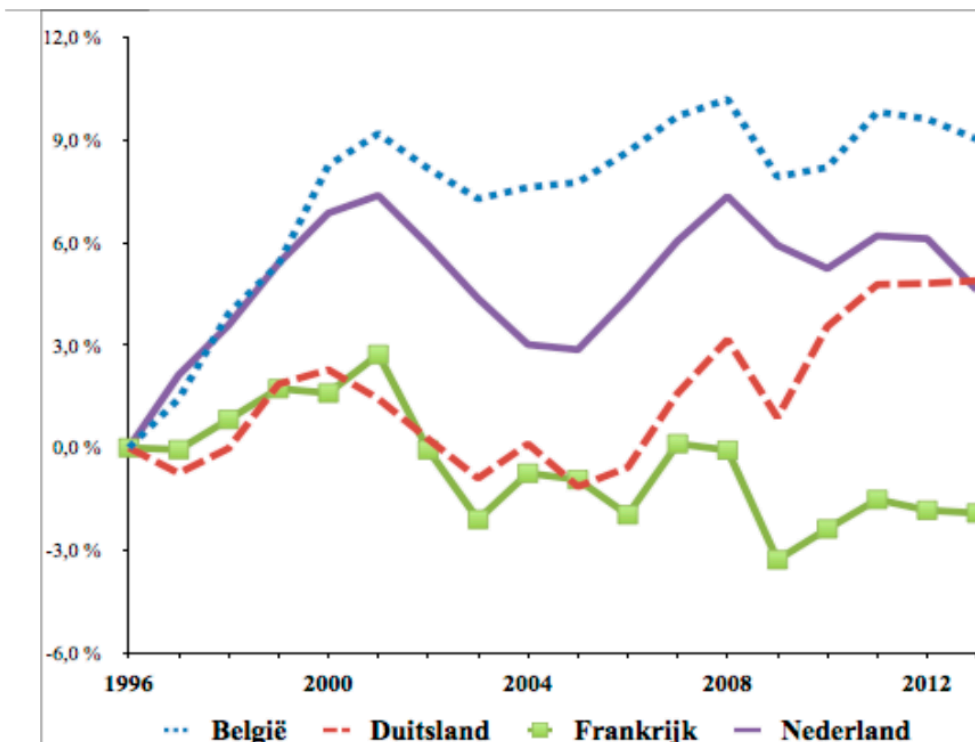
Ja, maar de werkloosheid in Duitsland is toch gedaald? Juist. Maar het gaat niet om stabiele jobs. Wel om een bijzonder sterke daling van het aantal werkuren via een systeem van mini-jobs waarin mensen moeten werken onder slechte arbeidsvoorwaarden en voor een uitermate laag loon. In Duitsland werken vandaag 7,5 miljoen mensen in dergelijke mini-jobs. Dat heeft geleid tot een explosie van ongelijkheid. Als je de verhouding bekijkt tussen de stijging van het aantal werkende armen en de groei van de rijkdom in het land, is Duitsland Europees kampioen. De inkomens van meer dan de helft van de werkende bevolking zijn gedaald. De slechtst betaalde werknemers verloren nog eens zo'n 20% van hun inkomen. Enkel de georganiseerde werknemers, die sterke collectieve arbeidsovereenkomsten konden afsluiten, zagen hun loon (een beetje) toenemen.

---

²⁰ La politique des faits, le tax shift va-t-il augmenter le taux d'emploi? <http://blogs.politique.eu.org/Le-Tax-Shift-va-t-il-augmenter-le>

²¹ La politique des faits, le tax shift va-t-il augmenter le taux d'emploi? <http://blogs.politique.eu.org/Le-Tax-Shift-va-t-il-augmenter-le>

Evolutie van het aantal arbeidsuren per persoon op arbeidsgeschikte leeftijd (sinds 1996)

Vervolgens heeft die politiek van inleveringen heel Europa in de crisis geloodst. Daar kon Duitsland – tijdelijk – van profiteren. Maar vandaag is ook Duitsland het slachtoffer van zijn eigen lagelonenpolitiek. Volgens de Internationale Arbeidsorganisatie IAO kan “een strategie die gebaseerd is op de eenzijdige vermindering van de loonkosten – iets wat je vaak hoort aankarten als remedie voor landen in crisis (...) – het risico inhouden dat de binnenlandse consumptie sneller daalt dan de stijging van de export. Als een groot aantal landen tegelijk overgaat naar loondalingen omwille van de concurrentiepositie, kan dat een ‘wedloop naar beneden’ veroorzaken (...) en de algemene vraag doen dalen”.²² En dat is uitgerekend wat vandaag in Europa gebeurt, met als resultaat een massale vernietiging van arbeidsplaatsen. Deze ‘wedloop’ naar lagere lonen versterken kan enkel en alleen maar leiden tot een grotere bedreiging van de Europese economie.

c) De loonkosten verminderen schaadt de investeringen

In haar rapport uit 2013 haalde de Nationale Bank dit punt al aan bij de analyse van de economische achteruitgang in 2012: “Wat de bestedingscomponenten van het BBP betreft, valt in België vooral de zwakke binnenlandse vraag op. Zo zijn de bestedingen van de huishoudens naar volume, kwartaal na kwartaal, en dit zowel voor de particuliere consumptie als voor de investeringen in woningbouw, reeds geruime tijd vrijwel onafgebroken aan het dalen.”

En als de gezinnen minder uitgeven is dat omdat hun inkomsten gedaald zijn of omdat ze hun

²² Samenvatting van het Rapport over Lonen in de Wereld Résumé, IAO, december 2012.

werk zijn kwijtgespeeld. Een andere reden voor de crisis is te vinden bij het terugschroeven van openbare uitgaven (ten gevolge van het bezuinigingsbeleid). Als de staat minder uitgeeft, remt dat ook de economische groei af. En omdat de overheid enkel kan investeren dankzij de belastingen die ze int op onze lonen, leidt het verlagen van onze lonen tot een verlaging van de overheidsuitgaven en dus tot een vertraging van de economie.

Om het vanuit een andere hoek te bekijken: het probleem van de economie is dat niemand nog voldoende investeert:

- Noch de gezinnen: hun inkomsten uit loon stagneren; hun werkzekerheid is bedreigd of ze verliezen hun job.
- Noch de openbare diensten: de regering blijft maar een streng dieet opleggen aan de openbare diensten (de administratie, de gemeenten, de NMBS, het onderwijs...). Het Planbureau berekende onlangs dat de budgettaire saneringen in de openbare sector 47.000 arbeidsplaatsen zullen kosten. De fabriek van Bombardier in Brugge wordt met sluiting bedreigd omdat de NMBS zijn investeringen moet terugschroeven.
- Noch de bedrijven, omdat ze door de krimpende gezinsuitgaven en de beknibbelingen in de openbare diensten onvoldoende vooruitzichten hebben op projecten die rendabel genoeg zijn voor hun aandeelhouders.

Volgens een van de meest recente jaarrapporten van de Nationale Bank²³ hebben de Belgische bedrijven hun investeringen in 2013 nog eens verlaagd met 0,5% terwijl het investeringsniveau in 2012 al gedaald was met 2,1%.

De gevolgen? “De niet-financiële bedrijven beschikken sedert 2009 over liquide reserves waarvan het niveau (...) beduidend hoger ligt dan het langetermijngemiddelde.” Concreet: De Belgische bedrijven zitten op een berg cash van 240 miljard euro.²⁴ In 2007 bedroeg de totale cashvoorraad van de bedrijven 185,8 miljard euro. In de loop van de voorbij zeven crisisjaren hebben de Belgische bedrijven dus meer dan 60 miljard euro geaccumuleerd!

Besluit: de huidige logica van beknotting op de lonen en op de openbare dienstverlening om de privésector te verrijken haalt ons niet uit de crisis, ze duwt er ons integendeel nog dieper in.

---

²³ Jaarrapport 2013 – januari 2014

²⁴ Evaluatie uitgevoerd voor een studie van B-information (Euro-DB).

http://www.rtbf.be/info/economie/detail_240-milliards-d-euros-les-entreprises-belges-sont-assises-sur-une-montagne-de-cash?id=8394954

Een miljonairstaks is nodig om opnieuw een investerende maatschappij te worden

De tax shift van de regering zal er niet voor zorgen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten zullen dragen. De tax shift van de regering is een operatie die de patronale bijdragen duur doet betalen door de werknemers.

De tax shift van de regering surfte op het ongenoegen bij de bevolking wegens de lage belastingen op de grote fortuinen om in feite haar beleid ten gronde door te voeren: de transfers van werknemers naar bedrijfswinsten vergroten.

De uitdrukking 'tax shift' werd volledig van zijn inhoud ontdaan door de regering. Zij heeft geprofiteerd van het dubbelzinnig karakter ervan om haar beleid te verkopen. Meer en meer mensen binnen de sociale beweging beseffen dat men zijn objectieven en eisen zeer precies moet formuleren om manoeuvres van de regering uit te sluiten.

De eis waar tienduizenden mensen voor op straat kwamen is inderdaad helemaal niet die van nieuwe cadeaus aan de bedrijven. De sociale beweging eist een transfer van rijkdom in omgekeerde richting: door de grote fortuinen te doen bijdragen. Hoe? Vooreerst door een miljonairstaks, waarvan de opbrengst zou dienen om aan de schrijnende sociale noden te voldoen.

De sociale beweging eist ook een bescherming van alle delen van het loon (brutoloon en sociale bijdragen) alsook de bescherming van de mechanismen voor loonsverhoging.

Deze twee elementen, de activering van de fortuinen en de bescherming van de lonen, zijn de sleutels voor meer sociale en fiscale rechtvaardigheid, en om terug te keren naar een maatschappij die investeert. Met andere woorden: het zijn deze twee elementen die een echt investeringsplan zullen mogelijk maken. Een investeringsplan dat een antwoord biedt op de sociale en de milieu-uitdagingen van onze maatschappij en dat tienduizenden banen zal creëren.²⁵

---

²⁵ Meer details over het cactusplan op: www.pvda.be/cactusplan.